Enigheden, Kalmar

ID: 6470 · Bekræftet position
www.vragguiden.dk/vrag/6470

Position & Dybde

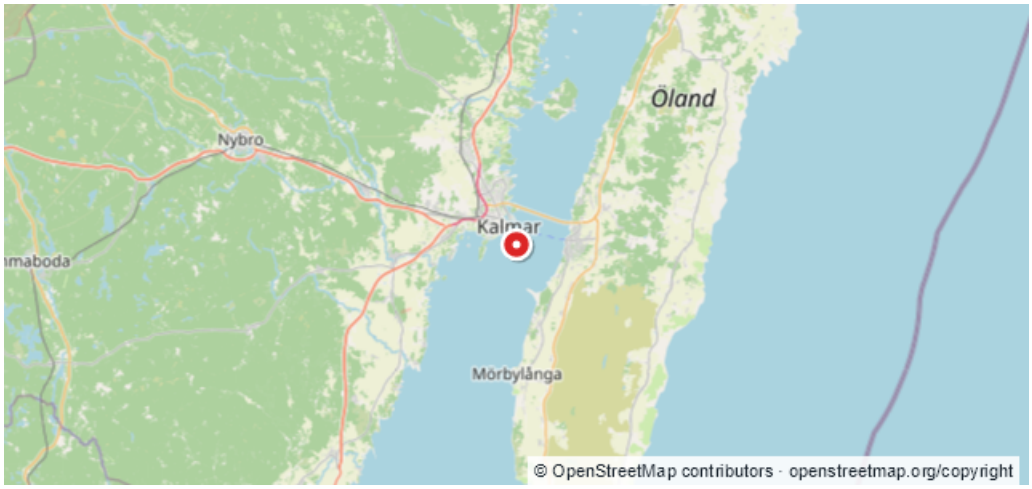

WGS84
56:38,768N 16:22,755E

ED50
56:38,799N 16:22,823E

Dybde (top)
Ukendt

Dybde (bund)
Ukendt

Stævnretning
Ukendt

Afstand til kyst
0,8 km

Beskrivelse

Svenske kildeoplysninger fra Fornsök **Registrering:** RAÄ L2026:1308 **Kilde:** Riksantikvarieämbetet, Fornsök (CC0 1.0) **Dato:** 25-08-2026 **Kildens position (WGS84):** 56:38,768N 16:22,755E **Område:** Kalmar, Kalmar [Åbn den originale registrering i Fornsök](https://app.raa.se/open/fornsok/lamning/493cbd30-c56e-4daa-b414-6c89c73980df) ### Dansk sammendrag Vraget består af et sammenhængende, kravellbygget egetræsskrog på ca. 45 × 11 m. Den nederste del af skibet er bevaret, og mindst trossedækket, muligvis også et nedre dæk, synes intakt. Omtrent midtskibs står kabyssens murede ildsted endnu forholdsvis intakt, mens den sydlige del af vraget delvis er faldet ud og ligger spredt på havbunden. Vraglokaliteten blev opdaget af dykkere i 2024. Dendrokronologiske prøver fra 2025 peger på, at skibet blev bygget midt i 1600-tallet, sandsynligvis i Danmark, af egetræ fra mindst to geografiske områder, mens tegl fra kabyssen formentlig stammer fra Øresundsområdet. Størrelse, alder og arkivoplysninger taler for, at vraget er det danske linjeskib Enigheden. Skibet blev bygget i Christiania af James Robbins og James Robbins jr. og leveret i 1651 som Prins Christian, søsterskib til Sophia Amalia. Det målte ca. 48 × 12 × 5 m, havde 91 kanonporte og var et tredækket linjeskib på omkring 1.500 læster, ca. 1.400 ton. Efter ombygninger, blandt andet i 1663–64, fortsatte det som et af flådens større skibe med omkring 90 kanoner. I 1667 fik det navnet Prinsesse Charlotte Amalie og i 1673 Enighed eller Enigheden. Under Skånske Krig deltog Enigheden blandt andet i slaget ved Öland den 1. juni 1676, hvor Kronan forliste og Svärdet blev ødelagt. I slutningen af juni 1679 lå den danske flåde omtrent halvanden svensk mil fra den svenske hovedflåde ved Grimskär i Kalmarsund. For at spærre sundet og hindre svenskerne i at sejle ud syd om Öland blev det aldrende Enigheden udset til blokskib. Om morgenen den 2. juli 1679 blev det sænket, mens branderne S:t Peder og S:t Johannes skulle beskytte og skjule operationen. I 1908–09 bjærgede Bärgningsbolaget Rex og Kalmar Fornminnesförening blandt andet sorteg, ammunition, kanoner, dele af lavetter, jomfruer, blokke og en over 2,6 m lang galionsfigur formet som en løve. Genstandene er siden blevet spredt mellem flere museer, men deres oprindelige fundforhold er dårligt

dokumenteret, og der er betydelig risiko for sammenblanding med fund fra andre vrag i Kalmarsund, især Nyckeln. --- ### Svensk originaltekst fra Fornsök **Beskrivelse:** Fartygslämning bestående av ett sammanhängande skrov, cirka 45x11 m st, byggt av ek på kravell. Uppstickande toppar av kraftiga spant/bottenstockar går att följa på båda sidor, men vrakets södra del är delvis utfallen och utspridd och därför svår att avgränsa. Det som återstår är skeppets nedre del och åtminstone trossdäcket och möjligen även ett nedre däck bör vara intakt. Ungefär midskepps står den murade spisen i kabyssen kvar relativt intakt. Vraket upptäcktes av dykare år 2024. På Länsstyrelsens uppdrag (Lst dnr 3084–2025 och 3087–2035) utfördes en marinarkeologisk besiktning och dendrokronologisk provtagning av Västerviks Museum i maj 2025. Tre träprover för dendrokronologisk analys bärgades, liksom en tegelsten från byssan för ICP-analys. Sammantaget indikeras att fartyget byggdes under 1600-talets mitt, troligen i Danmark, av ekvirke från minst två geografiska källor. ICP-analys tyder på att murteglet troligen producerats i Öresundsområdet. Bedömningen är att det rör sig om ett stort äldre örlogsskepp som storleksmässigt och åldersmässigt stämmer väl med det danska skeppet Enigheden från 1679. Även arkivmaterial kring Enigheden och den händelse vid Grimskär 1679 vari fartyget deltog stärker tolkningen. Historik och händelseförlopp: Fartyget Prins Christian som senare skulle få namnet Enigheden byggdes i Christiania (Oslo) och levererades år 1651. Det uppfördes av den engelske skeppsbyggmästaren James Robbins och hans son James Robbins jr. som ett av två stora huvudfartyg, systerskeppet Sophia Amalia var det andra. Enligt samtida skeppslistor (1652) mätte Prins Christian ungefär 152×36½×15½ danska fot (ca. 48×12×5 meter) och förde 91 styckeportar. Det gör henne till ett tredäckat linjeskepp på omkring 1 500 läster (ca 1 400 ton) byggt med relativt få berghultar och rundade portar i övre lag, alltså med tre genomgående däck med två slutna batteridäck och ett halvdäck. Fartyget renoverades och byggdes om, bl.a. 1663–64. Efter ombyggnaden förblev Prins Christian i tjänst som ett av flottans större linjeskepp och listas ännu under 1660-talets senare år som huvudskepp med omkring 90 kanoner. År 1667 fick skeppet namnet Prinsesse Charlotte Amalie. År 1673 fick skeppet åter ett nytt namn, Enighed eller Enigheden. När Danmark gick i krig med Sverige i september 1675 mobiliserades en omfattande örlogsflotta vari Enigheden ingick som ett av de större linjeskeppen. Enigheden deltog därefter bland annat i slaget vid Öland 1 juni 1676, där den svenska Kronan förliste och Svärdet förstördes. Den 31 maj 1679 utgick en kunglig instruktion till den danska flottan för sjötåg i Östersjön, med uppdrag att beskatta handelssjöfarten längs den svenska kusten, genomföra landstigningar och rasera svenska befästningar. I slutet av juni ankrade den danska flottan ungefär en och en halv mil från den svenska huvudflottan som då låg utanför ön Grimskär i Kalmarsund. För att hindra svenskarna från att löpa ut söder om Öland skulle sundet blockeras vid Grimskär. Det nu gamla linjeskeppet Enigheden skulle offras och sänkas som blockfartyg och två brännare, S:t Peder och S:t Johannes, skulle användas för att skydda och dölja sänkningen. På morgonen den 2 juli 1679 inleddes manövern vari Enigheden sänktes. Händelselogg: Åren 1908–09 genomfördes bärgningar på vraket av Bärgningsbolaget Rex i samarbete med Kalmar Fornminnesförening. Dykarbetet framstår i första hand som inriktat på bärgning av svartek och föremål. En omfattande mängd föremål togs upp, bl.a. ammunition, kanoner, delar av lavetter, jungfrur, block samt en över 2,6 m lång galjonsfigur i form av ett lejon. Fyndmaterialet är omfattande och utspritt på flera museer, samtidigt som uppgifterna om fyndens ursprungliga kontext är mycket begränsade. Sannolikheten för förväxlingar och felregistreringar är stor, inte minst eftersom Bärgningsbolaget Rex arbetade parallellt på flera platser i Kalmarsund, bland annat vid vraket Nyckeln. Majoriteten av föremålen som bärgades dessa år ingår i Sjöhistoriska museets samlingar. Samtidigt är en betydande mängd föremål som tillskrivits Enigheden (däribland flera kanoner) fördelade på andra institutioner, bland annat Kalmar läns museum, Örebro läns museum, Nordiska museet, Medelpads fornminnesförening och Krigsmuseet i Köpenhamn. Position: WGS 84: 56 38.768, 16 22.756; Sweref99TM: N 6278846.66, E 584577.937 **Alternative navne:** - Enigheden **Orientering:** 800 m SÖ Grimskär. **Placering:** Under vand **Antikvarisk vurdering:** Fornlämning **Begrundelse:** Fartygslämning äldre än 1850. **Anbefalet vurdering:** Övrig kulturhistorisk lämning **Aktualitet:** Fundet er bekræftet ved en fysisk undersøgelse **Undersøgelsesstatus:** Lokationen er ikke undersøgt **Skadestatus:** Ikke registreret som beskadiget **Egenskaber:** - Byggnadsteknik: Kravell - Framdrivning: Segel - Material: Trä - Typ: Skepp **Skriftlige kilder:** - Barfod, J. H. 1963. Orlogsflåden på Niels Juels tid, 1648–1699. Marinehistorisk Selskabs skrift 7. København: Ejnar Munksgaard. - Barfod, J. H. 1977. Niels Juel: Liv og gerning i den danske søetat. Århus: Universitetsforlaget i Århus. - Holck, P. 1934. Cort Adeler. København: Gyldendal. - Liljefalk, A. 1912. Bidrag til Flaadens Historie i Tiden mellem Freden til Kerbenhavn og den skaanske Krigs Udbrud. Tidsskrift for Søvæsen. - Lützow, J. H. 1788. Samling af historiske Efterretninger om danske

Søe-Officierer, med Videre Søe-Etaten vedkommende. København. - Probst, N. 1981. Van de Velde-portrætter af danske orlogsskibe. Marinehistorisk Tidsskrift 14 (1). - Probst , N. 1996. Christian 4.s flåde 1588–1660. København: Marinehistorisk Selskab/Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg. - Barometern 1/7, 10/7, 12/7 och 5/8 1909 - Cederlund C. O. 1983 The Old Wrecks of the Baltic Sea, BAR intern Ser. 186, Oxford. - Einarsson L. 2000 Skeppet Enigheten, Sportdykaren, nr 5. - Törnquist C G Utkast till Swenska flottans sjötåg, 1:a delen. - Unger G. Illustrerad svensk sjökrigshistoria, band I. - Arkivhandlingar: Svenskt marinarkeologiskt arkiv (SMA). - Extern identitet: Ansvarig organisation: Statens maritima museer, Externt register: SjöMIS, Extern identitet: 712:001. **Feltdato:** 29-05-2025 **Publiceret:** 10-03-2026 **Senest ændret:** 10-03-2026 **Registreringsgrundlag:** Sjökort **Målemetode:** GPS **Positionsfejlmargin:** 5 m **Indlæsningsusikkerhed:** 5 m

Sidst rettet af: twm Dato: 20-10-2026